

Lékař – sexuolog (Sexual Health Physician): Odborník s uznanou medicínskou kvalifikací a se speciálním výcvikem v sexuologii, který poskytuje lékařské služby související se sexuálním zdravím.

Chirurg – sexuolog (Sexual Health Surgeon): Odborník s uznanou medicínskou kvalifikací a se speciálním výcvikem v sexuologii, který poskytuje chirurgické služby související se sexuálním zdravím.

V oblasti výchovy a osvěty

Sexuální pedagog: Odborník s uznanou kvalifikací v oblasti výchovy a se speciálním výcvikem v sexuologii, který poskytuje služby v oblasti sexuální výchovy dětí, adolescentů, dospělých, rodičů a osob se speciálními potřebami.

V oblasti výzkumu

Sexuologický výzkum: Každá etická výzkumná aktivita, užívající uznané a ověřené techniky zaměřené na studium lidské či zvířecí sexuality. Výzkum přitom probíhá v rámci sexuologovy specializace a aplikují se v něm proto techniky používané v těchto speciálních disciplíně. Výzkum je veden ve všech oblastech sexuologie, a to jako výzkum základní, behaviorální, klinický, pedagogický a sociokulturní.

V oblasti sociokulturní

Sexuologický antropolog: Odborník s uznanou vědeckou hodností v antropologii a se speciálním výcvikem v sexuologii, které využívá při realizaci antropologických studií.

Sexuologický sociolog: Odborník s uznanou vědeckou hodností v sociologii a se speciálním výcvikem v sexuologii, která využívá při realizaci sociálních a kulturních studií.

Domnívám se, že upřesnění a eventuální sjednocení některých běžně užívaných pojmů našeho oboru může být užitečné i pro naše profesionály. Jsem si přitom vědom, že některé odlišnosti české sexuologie, vyplývající z její historie i z některých jejích specifíků, mohou vést k odlišnému chápání některých základních sexuologických termínů. Z nabídnutého pojmosloví je přitom zřejmé, že WAS při své práci vycházela především ze současné sexuologické praxe v anglosaských zemích, především pak v USA (kde například sexuologie není medicínskou kategorií v užším slova smyslu). Z tohoto hlediska pak považuji nabídnuté definice spíše za podnět k terminologické diskusi našich odborníků než za definitivní a závaznou terminologii.

LITERATURA

---

1. World Association for Sexual Health: Definitions Presented at the WAS General Assembly, Sydney, April 17th, 2007.
2. **Pearsall, J. (ed.):** The Concise Oxford English Dictionary. 10th edition. Oxford University Press, 2002.

*Prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D.
Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN, Praha
e-mail: weisspetr@volny.cz*

Ruský medvěd potřebuje vyzrálivět

Nešpor K, Csémy L.

Alkohol a ruští muži

V Rusku došlo k poklesu střední délky života, což je v kontrastu s vývojem ve většině jiných zemí. Uvedená skutečnost se dává do souvislosti s vysokou spotřebou alkoholu u ruských mužů. Tým britských a ruských odborníků zkoumal v nedávno uveřejněné práci příčiny smrti u mužů v pracovním věku (tj. mezi 25 až 54 lety) v typickém ruském městě Izhevsk. Ukázalo se, že 51 % zemřelých bylo problémovými pijáky a 43 % úmrtí bylo možno přičíst nebezpečnému pití alkoholu (Leon a spol., 2007).

Počátkem 80. let se odhadoval počet úmrtí souvisejících s alkoholem v Rusku na 500 000 ročně, což činilo 32 % všech úmrtí. Gorbačovovy restriktce způsobily, že spotřeba 100% alkoholu na jednoho obyvatele klesla z 14,2 litru za rok 1984 na 10,5 litru za rok 1986. Tím bylo v letech 1986 až 1991 zachráněno 1,22 miliónu osob. Za Jelcinovy éry spotřeba a úmrtnost opět narůstaly (Nemtsov, 2002) a tento trend přetrvává. Korelaci mezi konzumem alkoholu u mužů a vysokou mortalitou potvrdila i pozdější práce Nicholsona a spol. (2005).

Světlá budoucnost nebo mokrá budoucnost?

Zatímco prezident Putin hýří optimismem nad budoucností Ruska, jeho ministr vnitra si v roce 2006 postěžoval, že pití pokoutně páleného alkoholu způsobí ročně smrt 42 tisíc Rusů. Nejedná se ještě o polemiku uvnitř ruské vlády, ale o dělbu práce v komunikační oblasti. I šéf Kremlu dobře ví, že nelze spoléhat pouze na ropu. A technické inovace by se mnohem lépe prováděly se střízlivější populací.

Vraždy a další rizika

Pridemore (2004) uvádí, že počet vražd patří v Rusku k nejvyšším na světě. Vztaheno k počtu obyvatel, dochází v Rusku k 5x více vraždám než v USA a 15-20x více vraždám než v zemích EU. Citovaný autor konstatuje vyšší výskyt otrav alkoholem během víkendu, což odpovídá pití během pátečních a sobotních nocí. Tento vzorec kopírovala i četnost vražd, která byla o víkendech vyšší, a proto autor přisuzuje velkou část z nich právě alkoholu.

Alkohol má i další závažná rizika. V prosinci 2006 došlo k pokusu o únos letadla letícího do Ženevy. Příčinou únosu bylo to, že opilý ruský podnikatel si během letu usmyslil změnit trasu a přistát v Africe. Naštěstí nakonec přistál ve vyšetřovací vazbě. Nejde ale jen o podnikatele. Lze jen doufat, že k atomovým zbraním nemají přístup vojáci, kteří by byli pod vlivem alkoholu a drog nebo prodělávali kocovinu či odvykací stav.

A co český lev?

I u nás máme ke střízlivosti daleko. Svědčí o tom pečlivě zpracovaná zpráva českého demografa

fa (Vrána, 2007). Tam se mimo jiné uvádí toto:

Vzhledem k vysoké spotřebě alkoholu v České republice se ztráta let produktivního života v důsledku nemoci nebo smrti působené alkoholem odhaduje na více než 10 % všech let ztracených v důsledku nemoci nebo smrti.

Úmrtí způsobená alkoholem připravila české muže v průměru o 1,2 roku života.

V roce 2002 činila úmrtnost v důsledku pití alkoholu 42,7 zemřelých na 100 000 obyvatel, tedy asi 4270 osob za rok.

K tomu dodáváme, že k většině případů domácího násilí došlo v České republice za situace, kdy byli jeden nebo oba účastníci násilí pod vlivem alkoholu (Nešpor a Csémy, 2005). Lze sice konstatovat, že na tom nejsme ještě tak zle, jako Rusové. Na rozdíl od Ruska ale nemáme vydatná naleziště ropy. Naše ekonomika potřebuje relativně zdravou a střízlivou pracovní sílu ještě více než ruská. Tomu by měly odpovídat daňová politika ve vztahu k alkoholu, legislativa i úsilí na poli prevence.

Tato práce vznikla v rámci Evropského akčního plánu o alkoholu Světové zdravotnické organizace a je možné ji šířit bez omezení.

Další informace týkající se prevence a léčby návykových nemocí najdete na www.drnespor.eu.

*Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.
Psychiatrická léčebna Bohnice, oddělení léčby
závislosti (muži), Praha*

*PhDr. Ladislav Csémy
Psychiatrické centrum Praha*

Výzva hlavního lékaře USA k národní akci pro prevenci a omezování pití alkoholu u nezletilých

---

Nešpor K., Csémy L.

Úvodem je třeba uvést, že nezletilými se v USA míní osoby pod 21 let, tedy do věku, od kdy je oficiálně kupovat a konzumovat alkohol. Ve zmíněné výzvě se konstatuje, že alkohol se podstatným způsobem podílí na násilí a úrazech. Jen v důsledku úrazu pod vlivem alkoholu umírá ročně v USA kolem 5000 nezletilých. K dalším rizikům patří otravy, rizikové sexuální chování pod vlivem alkoholu, rychlý rozvoj závislosti a poškození vyvíjejícího se mozku nezletilých. Nepřekvapuje, že dospí-

vající, kteří více pijí alkohol, mívají také horší školní prospěch.

Podstatná je skutečnost, že problémům působeným alkoholem u dospívajících lze předcházet, a to na úrovni rodiny (např. přiměřený rodičovských dohled), školy i širší společnosti. Prevence by měla začít ještě před pubertou, měla by být systematická a dlouhodobá, jednotliví aktéři by měli spolupracovat. Kromě toho se doporučuje omezovat prodej alkoholu na určitých místech, zákaz